

EET TUULE

JUURED
JA VÕRSED

 ITÄNAPÄEV

Toimetanud Armand Torm
Kujundanud Angelika Schneider

© Eet Tuule
© Tänapäev, 2017

ISBN 978-9949-85-112-6

www.tnp.ee
Trükitud OÜ Printon trükikojas

Päev oli Elmo põhjalikult ära väsitanud. Polnud ka ime, sest äsja sai seitsekümmend kolm eluaastat täis. *Oleksin pidanud ikka Mihkli sõna kuulama, mõtles ta, aga mina, loll, müttasin täie tambiga edasi nagu kahekümnene.* Eluaegne sõber oli Elmot endale seltsiks metsa tegema kutsunud. Tööd oli vähe, vaid kümme-kond mändi tuli mootorsaega sanitaarraie korras tema väikeses mänditukas langetada.

„Tule naudi karget talveõhku,” oli Mihkel eile õhtul helistanud. „Paljudest meil viimasel ajal ehtsat talve jagub. Nagu tänavu, ainult nädal aega ongi lumi paraja pakasega maas püsinud.”

„Muidugi mine!” oli Maret teda takka utsitanud. „Konutad päevad läbi umbses toas, nagu hall nagu tohletanud tuhlil.” Enamasti tegid saarlasest elukaaslase mahlakad ütlemised talle nalja, vahel seevastu üksjagu tuska. *Või su enda nagu jumekam on!* Elu oli aga näidanud, et Maretile on targem mitte vastu vaielda. Pealegi kulus kerge füüsiline tegevus tõepoolest marjaks ära!

„Sinu kadunud taadil oli õigus. Sa ei saa algul vedama, pärast pidama,” oli Mihkel manitsenud, ent Elmo ei mällanud hinge tõmmata.

Mees muigas ning sirutas tulitavat selga. Õige pea on ta kodus ja öösel ei pea ta küll unetult asemel vähkrema. Saanud külavahelt läbi, lisas ta gaasi, ent enne looklevat teelõiku võttis ta uuesti hoogu vähemaks. Elmo oli nimelt juba ammu täheldanud, et ohtlikud kurvid meelitasid mõnda meest hoopis vunki lisama. Eriti siis, kui rooli taga istuja oli enne autosse istumist vägijooke pruukinud, mida siinmail ikka veel ette tuli.

Praegugi tundusid vastutuleva masina esituled kahtlaselt kiiresti lähenevat. Kõigele lisaks löikas too juht kurve, kaldudes selgelt tee vastasserva. Elmo keeras oma Volkswageni nii teeserva kui võimalik, aga hullumeelne kihutaja oli juba kohal.

„Kuhu sa, kurat, trügid!” jõudis Elmo veel hüüatada, aga oli juba hilja. Järsu kaldega kurvi sööstnud sõiduk kaotas juhitavuse, rammides kohutava jõuga tema Volkswagenit. *Lõpp*, käis Elmol peast läbi. Silme ees sähvatas ere valgus ja siis saabus täielik vaikus ja pimedus.

Mingil ajahetkel kuulis ta otsekuu teisest ilmast ähmaselt inimhääli, tajus meeletut valu ja vajus taas teadmatusse.

Kui Elmo ümbrust uuesti aduma hakkas, mõistis ta, et möödunud oli hulk aega. Esmalt seetõttu, et ta lamas voodis ning

heledate seinte ja laega ruumis askeldasid tema ümber valgetes riietes meditsiinitöötajad.

„See mees tuleb teadvusele.” Üks haldjatest kummardus tema kohale. „Kas te kuulete mind? Kui rääkida on valus, noogutage.” Seda Elmo ka tegi, ent isegi nii väike liigutus oli piinarikas.

„Mina olen doktor Lemba. Kas te mäletate, mis teiega maanteel juhtus?” küsis stetoskoobiga mees.

„Auto,” kähistas patsient vaevaliselt.

„Mälukaotust teil õnneks pole,” nentis tohter rahulolevalt, kuid vaatas talle uurivalts otsa. „Kas te taipate, kus te viibite?”

Elmo nookas veel korra.

„Te olete Tallinnas, Mustamäe haiglas. Ärge praegu rohkem rääkige, hoidke jõudu kokku. Kas valuvastast süsti vajate?”

Taas vaevumärgatav pealiigutus.

„Õde, tavaline annus!” andis doktor korralduse, pöördus minekule, ent astus siis uuesti lähemale ja ütles: „Teil oli kõvasti õnne, et nii kergesti pääsesite. Teie duellandi kohta seda kahjuks öelda ei saa. Nüüd magage! Homme räägime pikemalt!”

Elmo kiikas voodinaabri juures vestleva arsti poole, kuid mõnus unisus haaras ta uuesti oma hõlma. Valu tuimenes ja ta vajus kui paksu vati sisse.

Elmo oli nähtavasti kaua põõnanud, sest tema oigamist kuuldes ligi rutanud õde soovis head hommikut, mille peale lamaja virilalt naeratas.

„Pole midagi parata,” lausus piitspeenike brünnett patja kohendades. „Valu saadab teid nüüd mõnda aega.” Haige pooleldi sidemes nägu oli vist õige hapu, sest nooruke ning vististi mitte just kõige taiplikum valveõde ruttas ennustust pehmendama:

„Magasite see-eest hästi, ühtejutti kaheksani välja.”

„Öelge, palun, mis mul viga on?” suutis ta paakunud huultega vaevaliselt küsida.

„Doktor tuleb pärast hommikueinet visiidile. Tema räägib teie tervisest kindlasti pikemalt.” Abivalmis näitsik muutus äkitselt väga ametlikuks. „Kui teil häda on, siis öelge seda kohe mulle, omal jalal te WC-sse ju ei saa!” Elmo jõllitas oma kipsis jalga ja noogutas vaikides.

„Jah, häbenenud pole midagi, siin oleme kõik issanda palge ees,” täiendas koikunaaber. Õde heitis arvatavasti liiga tervele segajale pahase kõõrdpilgu.

„Kõigepealt võtame rohud ära!” Triinu nimesilti kandev neiu ulatas talle mitu tabletti ja aitas vett peale rüübata. Seejärel tunnistas haigla uusasukas, et teda vaevab tõepoolest üks häda või koguni kaks. Viimaks said needki piinlikud toimingud sooritatud ja peagi veeretati toidukäru palatisse. Ka nüüd ei saanud Elmo ilma Triinu abita hakkama, aga ega tal isu polnudki. Pealegi tundus haiglatoit liiga mage ja maitsetu.

„Kas tõesti rohkem ei soovi?” usutles Triin lootusrikkalt ja kiirustas pärast vigastatu uut eitust kähku teiste ravialuste juurde. Ka Elmo hingas kergendatult, sest oli pärast kõiki neid sekeldusi äärmiselt väsinud ja äsja saadud valuvaigisti polnud ka veel mõjunud.

Eelkõige tahtis ta praegu oma mõtetega üksi olla! Teda vapustas toimunu ootamatus ja pöördumatus. Alles ta oli Mihkliga nalja visanud, seejärel too arulage kokkupõrge ja siin ta nüüd lamab! *Kas omaksed üldse teavad, mis minuga juhtus? Mida vaene Maret küll tunneb ja kuidas ta seal üksi toime tuleb?* Mees ei suutnud oma olukorda pikemalt analüüsida, silm läks vägisi märjaks. Tal hakkas hale nii enda kui ka kõigi kallite-lähedaste pärast.

Elmo ootas kannatamatult arsti visiiti, sest siis peaks kindlasti midagi selguma. Samas ta kartis doktori saabumist: *pagan teab, millise prognoosiga ta mind ehmatada võib, pool pead, rindkere, jalg ja üks käsivars on kinni seotud! Eile muretsesin, et olen seitsmekümmne kolmeselt nii viletsaks jäänud, aga mis minust nüüd saab, pärast sellist ränka avariid? Kas pean igaveseks vaese Mareti kaela peale jääma?*

Ainuüksi mõte sellest halvast mehe tahte täielikult. *Elu on kui üürrike kingitus ning iga tuuleilike võib sinu hinge nagu küünlakese ükskõik millisel hetkel kustutada! Ja siis ei ole sind enam mitte kusagil mitte kellegi jaoks olemas.*

Sellises vanuses on arvatavasti iga normaalne inimene elu müsteeriumi üle pead murdnud ning kõiki, kuningatest kerjus-teni ees ootavast paratamatusest mõelnud. Kuid et peale vanemise veel midagi sootuks ootamatut võib aset leida, see ei mahtunud Elmole pähe, sest seni oli ta elanud tavalist elu, igapäevaste murede ja pisirõõmudega.

Aeg-ajalt oli tema eakaaslastega midagi juhtunud: kes oli üle elanud infarkti või insuldi, kes siit ilmast lahkunud, kuid neist asjadest oli mees end alati distantseerinud. *Küllap see aitas mul ennast säästa*, taipas ta nüüd. Elmo oli vist tahtmatult oianud, sest pealetükkiv naaber oli kohe jaol:

„Kas valud või südametunnistuse piinad?” päris libeda oleku ja viltuse naeratusega mehenäss niivõrd jultunult, et Elmo jäi teda ainiti vahtima. Mees vakatas ja ta pilk hakkas vilama.

„Ära pane tähele, ta on üks neist võltsusklikest, kes kõigi kallal muudkui kiibitsevad,” selgitas ülejäärmises voodis istuv ja parajasti habet ajav keskealine mehemürakas. „Õnneks kirjutatakse ta täna-homme välja.”

„Aitäh!” vastas Elmo, taibates kohe, et tänuga oli ta ka kogu ülejäänud palati poolehoidu võitnud.

„Ei või iial teada, millal ja mille eest jumal sind karistab,” ei suutnud variser ütlemata jätta, aga siis avanes uks ja doktor koos väikese saatjaskonnaga sisenes palatisse. Visiit oli alanud.

Paistis, et traumatoloogia osakonna selle palati patsiendid olid suhteliselt hästi paranenud, sest ülevaatuslega ruumi vastasservast alustanud arst jõudis üpris kähku järjega Elmo sängi juurde.

„Kuidas meie kõige värskem ja eakam maanteerüütel täna end tunneb?” pöördus ta küllaltki familiaarselt endast poole vanema hoolealuse poole. *See maja on vist viimane koht, kus vanurite vastu mingitki respekti tuntakse, käis Elmol peast läbi, aga mis siin ikka imestada, meie maal pole vanus juba ammu privileeg, vaid karistus!* Sealsamas pidi ta oma ennatlikku hinnangut doktor Lemba suhtes revideerima, sest too istus voodiservale, kompas ettevaatlikult kannatanu ribisid ning ohkas kergendatult.

„Siin ei näi mõrasid olevat, võite vähemalt valudeta hingata. Ka sääreлуу saime operatsioonil kenasti paika, aga ka teisi vigastusi arvestades tuleb teil siin umbes kaks nädalat sees olla.”

„Kas mul oli siis koguni operatsioon?” imestas patsient.

„Jah, aga te olete siiski õnneseen. Algul tuleb küll valu taluda ja igavleda, pärastpoole alustame taastusravi ning kõndima õppides möödub aeg kiiresti.”

„Kõndima õppides?” ehmus Elmo.

„Paraku jah, nii need asjad käivad.”

„Kas olete kursis, oli see siis tugev pauk?”

Lemba nägu süngestus. „Väga tugev. Teid mõlemat tuli masinatest välja lõigata.”

„Nagu ma eile kuulsin, sai teine mees rohkem viga. Kuidas ta seisund praegu on?”

„Kriitiline. Lamab reanimatsioonis. Muide, õnnetuse põhjustas tema, lisaks tuvastati tal suur alkoholijoove.” Vaikis viivu ja lisas: „Peate saatust tänama, et üks kohalik mees kohe pärast

kokkupõrget sündmuspaigale trehvas ning toimunust jalamaid teada andis. Ta tundis ka teid mõlemaid ära.”

„Seega mu abikaasa teab, et ma siin olen?”

„Jah. Ja teab, et midagi ohtlikku ei ole. Tuleb koos tütreaga teid täna vaatama.” Arst tõusis ja Elmo nägi mehe magamatusest punetavaid silmi. „Ta räägib siis ise, kes teile seal kurvis otsa kihutas.”

„Üks küsimus veel, doktor Lemba.”

„Ma kuulan.”

„Kas teie opereerisite mind?”

„Jah, ja ma olen ka teie raviarst.” Doktor naeratas julgustavalt. „Head paranemist!”

Pärast visiiti arutasid vanad olijad väheseid uudiseid, nokiti tõenäoliselt homme kodusele ravile saadetava Kiibitseja kallal ja siis muutus palatis vaikseks. Paar meest süvenesid raamatusse, kiilaspea lahendas ristsõnu, Elmot toetanud hiiglane hakkas mobiili näppima.

Huvitav, mis minu moblast sai? On see ülepea alles? Elmo tõrjus paanilise hirmu eemale. Kah mul asi, küllap asub siin haiglas, riiete juures. Pärast peaks siiski küsima.

„Saaksime vast tutvavaks,” pöördus nutitelefoni kõrvale pannud haige tema poole. „Mina olen Jüri, hüütakse Põrgupõhja Jürkaks.”

„Tema sa täpselt oledki!” irvitas Kiibitseja. „Ja põrgusse sind siit ükskord viiaksegi.”

„Sina püüa sealt enne välja pääseda,” soovitas Jürka rahulikult. „Ega sa juhuslikult malet ei mängi?” See küsimus oli esitatud mõistagi Elmole.

„Täna siiski veel mitte.”

„Arusaadav, aga võtan teadmiseks. Eks anna märku, kui vaheldust soovid. Ajusid ragistades ei tule valud meelde.”

„Saab tehtud, aga enne pean vähemalt istumiseks võimeline olema,” muheles Elmo esimest korda pärast õnnetust. Pärast seda tõmbus ta tahtmatult enesesse, sest uus olukord vajas harjumist ning läbimõtlemit. Kõik negatiivsed emotsioonid kippusid kasvama üle pea ning viimaks andis ta end tänulikult rahustava tukastuse hoolde.

Elmo ärkas alles enne lõunasööki. Uue valveõe Meeli abiga sai ta kõhu peaaegu täis. Paljudest selleks magedat haiglatoitu vaja oligi, sest viimasel ajal oli ta üpris nähr sööja. Järgnesid tabletid ja süst ning peatselt andsid valud sedapuhku jälle järele. Saabusid esimesed külastajad, kuid tema omakseid polnud ikka veel näha. *Kas nad tõesti ei tulegi?*

Aga siis ilmus ukse vahele Ursula kohev juuksepahmakas, seejärel tütar ise ning tema kannul paistes silmadega Maret. Viimaks ometi! Alles nüüd tundis Elmo täie selgusega, kui väga ta nende järele oli igatsenud! Hakkaja tüdruk hankis kusagilt teise tooli, aga siis tekkis kummaline olukord – vestlus ei võtnud esialgu kuidagi vedu. Maret kompas mureliku pilguga haiglasse sattunud abikaasat.

„Kuidas sa ennast tunned?” Mareti kohta oli see natuke mõtetu küsimus, kuid kuidagi pidi ju alustama.

„Juba paremini, peale selle olevat mul hullupööra vedanud.”

Maret ohkas. „Doktor Lemba pühendas meile viis minutit, oleme sinu tervisliku seisundiga kursis.”

„Auto jäi nüüd sinna Veeriku küla juurde tee äärde vedelema,” muretses Elmo. „Peaks Mihklit paluma, et ta laseks meie Volkswageni koju tuua.”

„Tolle pärast ei maksa küll pead vaevata,” teatas Ursula, „masin viidi juba lammutusse.”

„Kes lubas?” ägestus autoomanik.

„Meelis käis kohapeal ja kui politsei oli oma fotod ja mõõtmised ära teinud, olid võmmid soovitanud otse sinna viia. Ja kindlustusega sinul asja pole, sest vastaspool lubas kõik kulud hüvitada.”

„Kes Meelis?” imestas Elmo.

„Urve mees, kes siis veel,” oli nüüd tütre kord üllatuda. „Kas sa oma õemeest siis enam ei tunnegi?”

„Tunnen ikka, mälu on mul täielikult alles,” pahandas isa, „aga mis temal Veeriku külla asja oli?”

Naised vaatasid kimbatuses teineteisele otsa: neil näis nagu midagi hinge peal olevat.

„Noh, mis saladust te varjate, et ei saa sõna suust?” muutus mees rahutuks.

„Kuidas seda sulle nüüd öelda,” alustas Maret tasa. „Urve ja Meelis on ka praegu siin Mustamäe haiglas. Nad jäid veel arstiga rääkima, kindlasti tulevad sindki vaatama.”

Elmot haaras ebamäärane aimdus. *Ei, see ei saa võimalik olla*, püüdis ta ennast rahustada.

„Mis siin ikka keerutada,” ei pidanud Ursula enam vastu. „See, kes sulle eile täie tambiga otsa pörutas, oli Arvi!”

Seda valju häälega öeldud lauset kuulsid nähtavasti kõik, sest kogu palat jäi äkki haudvaikseks. *Selline siis ongi tõehetk*, käis Elmol peast läbi. *Minu lihane õepoeg kihutas oma autoga mulle kamikaze'na otsa ning viibib praegu kusagil siinsamas, võimalik, et eluohtlikus olukorras. Mis needus see küll meie suguvõsa kohal ripub – järelepõlvega on meid õnnistatud, ent on's lastest ka rõõmu.*

„Või sedasi on lood,” pomises ta löödult. „Arst hommikul mainis, et minuga kokkupõrganu viidi reanimatsiooni.”

Maret purskas nutma. „Elulootust on vähe ja kui elama jääb, siis mis elu see sandina on!”

„Ema, katsu nüüd rahuneda,” haaras Ursula memmel ümbert kinni. „Vähemalt isaga on kõik korras.”